

ПСИХОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ОСОБИСТІСНОГО ПРОФІЛЮ УСПІШНОГО МЕДІАТОРА

Шмаленко Юлія Іванівна,

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри психології

Національного університету «Одеська юридична академія»

ORCID ID: 0000-0003-0806-7907

Researcher ID: ABE-1845-2021

Scopus Author ID: 57212606006

У статті представлено результати теоретичного дослідження психологічної структури особистісного профілю успішного медіатора як фахівця у сфері альтернативного врегулювання конфліктів. Актуальність дослідження зумовлена активною інституціоналізацією медіації в Україні та необхідністю визначення психологічних критеріїв професійного відбору й підготовки медіаторів. Метою дослідження є виокремлення та характеристика ключових компонентів особистісного профілю медіатора на основі систематичного аналізу українських і зарубіжних наукових джерел. Методологічною основою дослідження слугували порівняльний аналіз наукових підходів, структурно-функціональний аналіз компонентів особистісного профілю, контент-аналіз публікацій та метод теоретичного узагальнення. У результаті дослідження виокремлено п'яти-компонентну структуру особистісного профілю медіатора: емоційно-регулятивний, когнітивний, комунікативний, ціннісно-етичний та інтегративний складники. Емоційно-регулятивний компонент охоплює емоційний інтелект, здатність до емпатії, саморегуляції, підтримання емоційного нейтралітету та стресостійкість. Когнітивний складник репрезентований аналітичними здібностями, критичним мисленням, розумінням динаміки конфліктів, креативністю та толерантністю до невизначеності. Комунікативна компетентність включає навички активного слухання, фасилітації діалогу, інтерпретації вербальних і невербальних сигналів, трансформації деструктивної комунікації у конструктивну. Ціннісно-етичний компонент базується на принципах нейтральності, конфіденційності, добровільності та самовизначення сторін, що вимагає глибокої внутрішньої переконаності у цінності мирного врегулювання конфліктів. Інтегративний складник забезпечує цілісність професійної ідентичності медіатора, гармонізацію професійних і особистісних цінностей, автентичність та особистісну конгруентність у професійній ролі. Встановлено взаємозв'язок і взаємозумовленість усіх компонентів особистісного профілю. Доведено, що успішний медіатор характеризується не лише технічною майстерністю, але й високим рівнем емоційної зрілості, етичної свідомості та здатністю впливати на процес своєї особистісної присутності.

Ключові слова: медіатор, особистісний профіль, професійно важливі якості, медіація, етичні принципи, професійна ідентичність, фасилітація діалогу.

Shmalenko Iuliia. The Psychological Structure Of A Successful Mediator's Personality Profile

The paper presents the results of a theoretical study of the psychological structure of the personality profile of a successful mediator as a professional in the field of alternative dispute resolution. The relevance of the study is determined by the active institutionalization of mediation in Ukraine and the necessity to define psychological criteria for professional selection and training of mediators. The aim of the study is to identify and characterize the key components of the mediator's personality profile based on a systematic analysis of Ukrainian and international scientific sources. The methodological foundation of the study comprised comparative analysis of scientific approaches, structural-functional analysis of personality profile components, content analysis of publications, and the method of theoretical generalization. The study identified a five-component structure of the mediator's personality profile: emotional-regulatory, cognitive, communicative, value-ethical, and integrative components. The emotional-regulatory component encompasses emotional intelligence, capacity for empathy, self-regulation, maintenance of emotional neutrality, and stress resilience. The cognitive component is represented by analytical abilities, critical thinking, understanding of conflict dynamics, creativity, and tolerance for ambiguity. Communicative competence includes skills of active listening, dialogue facilitation, interpretation of verbal and non-verbal signals, and transformation of destructive communication into constructive communication. The value-ethical component is based on the principles of neutrality, confidentiality, voluntariness, and self-determination of parties, which requires profound internal conviction in the value of peaceful conflict resolution. The integrative component ensures the integrity of the mediator's professional identity, harmonization of professional and personal values, authenticity, and personal congruence in the professional role. The interconnection and interdependence of all components of the personality profile have been established. It has been demonstrated that a successful mediator is characterized not only by technical proficiency but also by a high level of emotional maturity, ethical consciousness, and the ability to influence the process through their personal presence.

Key words: mediator, personality profile, professionally important qualities, mediation, ethical principles, professional identity, dialogue facilitation.

Вступ. Інституціоналізація медіації в Україні актуалізує питання професійної підготовки медіаторів та визначення вимог до їхньої особистості [1]. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів перед-

бачає участь нейтрального посередника, який сприяє досягненню взаємоприйнятного рішення між сторонами конфлікту [2, 3]. Ефективність медіаційного процесу значною мірою залежить від особистісних харак-

теристик медіатора, його професійних компетенцій та психологічних якостей. Дослідження показують, що особистість медіатора відіграє критичну роль у створенні атмосфери довіри та безпеки, необхідної для конструктивного діалогу [4]. Проте в українській психологічній науці питання особистісного профілю медіатора залишається недостатньо вивченим, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Зарубіжні дослідники підкреслюють важливість таких якостей медіатора, як емпатія, терпіння, креативність та здатність до активного слухання [5, 6]. М. Херман, Н. Холлетт, Дж. Гейл та М. Фостер визначають критичні знання та навички медіатора, включаючи розуміння динаміки конфлікту, комунікативні компетенції та етичну обізнаність [7]. Д. Боулінг і Д. Хоффман досліджували вплив особистісних якостей медіатора на результати медіації, наголошуючи на значенні внутрішнього спокою та самоусвідомлення професіонала [4].

В українському науковому дискурсі питання психологічних аспектів медіації розглядаються у працях Л. Бондаренко та С. Прокодянич, які аналізують психологічні засади медіації як посередництва у вирішенні конфліктів [2]. Р. Гаврилюк і П. Пацурківський досліджують медіацію як цінність у сучасному суспільстві [8]. О. Урусова здійснює психологічний аналіз професійної діяльності медіатора [9], а О. Цільмак вивчає професійно важливі характеристики, зокрема емоційний нейтралітет медіатора [10].

Особливе значення для розуміння особистісного профілю медіатора має концепція емоційного інтелекту Д. Гоулмана, яка включає самосвідомість, саморегуляцію, мотивацію, емпатію та соціальні навички [11]. Ці компоненти є базовими для ефективної діяльності медіатора.

Метою дослідження є визначення структури особистісного профілю успішного медіатора на основі аналізу наукових джерел та теоретичного узагальнення психологічних характеристик, необхідних для ефективної діяльності медіатора.

Матеріали та методи. Дослідження здійснювалося методом теоретичного аналізу наукової літератури з проблеми особистісних характеристик медіатора. Матеріалом дослідження слугували наукові праці українських та зарубіжних авторів, присвячені психологічним аспектам медіації, професійно важливим якостям медіаторів, емоційному інтелекту та компетенціям фахівців у сфері альтернативного вирішення конфліктів.

У процесі дослідження використовувалися такі методи теоретичного аналізу: порівняльний аналіз різних наукових підходів до визначення професійно важливих якостей медіатора; структурно-функціональний аналіз компонентів особистісного профілю медіатора; контент-аналіз наукових публікацій для виокремлення ключових характеристик успішного медіатора; метод теоретичного узагальнення для систематизації емпіричних даних та побудови інтегративної моделі особистісного профілю медіатора. Аналіз здійснювався за такими тематичними блоками: психологічні засади діяльності медіатора; емоційно-вольові характеристики медіатора;

когнітивні компетенції та інтелектуальні здібності; комунікативні навички та соціальний інтелект; етичні та ціннісні орієнтації; особистісні якості, що забезпечують емоційний нейтралітет та безсторонність.

Особлива увага приділялася дослідженням, що містили емпіричні дані про взаємозв'язок особистісних характеристик медіаторів та результатів медіаційного процесу. Також аналізувалися праці, присвячені розробці стандартів професійної підготовки медіаторів та визначенню критеріїв їхньої професійної компетентності. Теоретичною основою дослідження стали концепція емоційного інтелекту Д. Гоулмана, положення про психологічні засади медіації, теорія етики медіаторів О. Шапіри та праці, присвячені інституціоналізації медіації в Україні.

Результати. Теоретичний аналіз дозволив виокремити п'ятикомпонентну структуру особистісного профілю успішного медіатора: емоційно-регулятивний, когнітивний, комунікативний, ціннісно-етичний та інтегративний складники.

Серед фундаментальних характеристик успішного медіатора особливе місце посідає емоційний інтелект [11]. За визначенням Д. Гоулмана, він охоплює п'ять складових: самосвідомість, саморегуляцію, мотивацію, емпатію та соціальні навички. Кожен із цих елементів виявляється безпосередньо релевантним для медіаторської практики. Завдяки самосвідомості фахівець може розпізнавати власні емоційні реакції та упередження, що критично важливо для збереження нейтральності. Натомість саморегуляція забезпечує контроль емоційних імпульсів навіть у найбільш напружених конфліктних ситуаціях.

О. Цільмак підкреслює значення емоційного нейтралітету як професійно важливої характеристики медіатора [10]. Емоційний нейтралітет не означає емоційної холодності, а передбачає здатність усвідомлювати та регулювати власні емоції, не дозволяючи їм впливати на процес медіації, що вимагає високого рівня емоційної зрілості та стресостійкості.

Дослідження К. Прасси, С. Пезіркідіс та А. Сталікас демонструють позитивну роль емоцій у переговорному процесі [12]. Медіатору необхідно вміти розпізнавати та конструктивно працювати з емоціями учасників конфлікту, трансформуючи деструктивну емоційну енергію на мотивацію до пошуку рішення. Емпатія, як здатність розуміти та відчувати емоції інших людей, є ключовою для встановлення довірчих відносин зі сторонами конфлікту [4].

Успішний медіатор характеризується розвиненими аналітичними здібностями та критичним мисленням. М. Херман, Н. Холлетт, Дж. Гейл та М. Фостер виділяють серед ключових компетенцій медіатора розуміння динаміки конфлікту, здатність до структурування інформації та прийняття рішень у ситуації невизначеності [7]. Медіатору доводиться оперативно аналізувати складні міжособистісні ситуації, виявляти приховані інтереси сторін та прогнозувати можливі наслідки різних варіантів рішень.

Дослідники М.Є. Жидко, Ю.І. Гулий, В.Я. Літвінова, І.О. Кочарян наголошують на необхідності глибокого розуміння соціально-психологічних механізмів виникнення та розвитку конфліктів [3]. Базова підготовка медіатора передбачає володіння знаннями з конфліктології, соціальної психології, психології особистості та групової динаміки. Креативність у поєднанні з гнучкістю мислення дозволяють медіатору генерувати нестандартні рішення та адаптувати стратегії медіації до специфіки конкретної ситуації [6].

О. Урсова визначає толерантність до невизначеності як важливу професійну характеристику медіатора [9]. У медіаційному процесі часто виникають непередбачувані ситуації, і медіатор повинен зберігати спокій та продуктивність навіть за відсутності чіткого плану дій.

Центральне місце у професійному профілі медіатора належить комунікативній компетентності [5, 13]. І.Боулле та Н.Александр підкреслюють важливість таких навичок, як активне слухання, перефразування, резюмування, ставлення відкритих та закритих питань [5]. Завдання медіатора – створити безпечний простір для діалогу, де кожна сторона відчуває себе почутою та зрозумілою.

Згідно зі Ф.Страссером і П.Рандольфом, медіатор реалізує функцію фасилітатора комунікації [14]. Така ситуація вимагає не лише вербальних навичок, а й умінь інтерпретувати невербальні сигнали, відчувати підтексти та працювати з комунікативними бар'єрами. Особливо важливою є здатність трансформувати деструктивну комунікацію у конструктивну.

Л. Бондаренко та С. Прокодячик підкреслюють значущість психологічної компетентності у фасилітації діалогу [2]. До професійного інструментарію медіатора входять техніки деескалації напруги, робота з опором та психологічними захисними механізмами учасників конфлікту. О.Цільмак, Ю.Шмаленко та Д.Яковлев відзначають, що сучасний лідер, до яких належать і медіатори, характеризується розвиненими комунікативними здібностями та вмінням впливати на групову динаміку [15].

Фундаментом медіаторської діяльності виступають етичні принципи [16]. О. Шапіра розробила комплексну теорію професійної етики, що охоплює нейтральність, конфіденційність, добровільність і право сторін на самовизначення. Дотримання цих принципів вимагає не лише знання етичних норм, а й глибокої внутрішньої переконаності у їхній важливості.

У трактуванні Р. Гаврилюк і П. Пацурківського медіація постає як цінність, що ґрунтується на повазі до людської гідності, вірі у спроможність людей самостійно розв'язувати проблеми та пріоритети мирного співіснування [8]. Такі ціннісні орієнтації повинні бути інтегровані у світогляд медіатора та проявлятися у його професійній поведінці.

С. Рейнс, Т. Хідін та А. Бартон у дослідженні кращих практик підготовки медіаторів підкреслюють необхідність формування етичної свідомості та відповідальності [17]. Медіатор несе відповідальність не лише за процес, але й за те, щоб рішення було справедливим,

реалістичним та прийнятним для обох сторін, що вимагає високого рівня моральної зрілості та принциповості.

Успішний медіатор характеризується інтегрованістю всіх окреслених компонентів у цілісну професійну ідентичність. О. Урсова досліджує професійну діяльність крізь призму життєвого простору особистості медіатора, наголошуючи на необхідності гармонізації професійних та особистісних цінностей [9]. Медіатор повинен не лише володіти певними навичками, але й бути особистісно конгруентним, автентичним у своїй професійній ролі.

Д. Боулінг і Д. Хоффман використовують метафору «внесення миру в кімнату», вказуючи на те, що медіатор впливає на процес не стільки технічними прийомами, скільки своєю особистісною присутністю [4]. Внутрішній спокій, центрованість, здатність перебувати у теперішньому моменті та справжня турбота про благополуччя сторін створюють атмосферу, в якій стає можливим конструктивний діалог.

Аналізуючи інституціоналізацію медіації в Україні, Ю. Шмаленко, М. Єнін і Л. Мельник відзначають важливість становлення професійної спільноти з високими стандартами підготовки [1, 18]. Така підготовка передбачає не лише технічне навчання, а й особистісне зростання, включно з опрацюванням власних упреждень, розвитком самоусвідомлення та емоційної зрілості. К. Рахман підкреслює, що медіаторські навички не є статичними – вони потребують постійного вдосконалення та рефлексії [6]. Успішний медіатор характеризується відкритістю до навчання, здатністю до самоаналізу та супервізії, бажанням професійно зростати.

Додатковою значущою характеристикою є культурна сензитивність та здатність працювати в умовах різноманітності. За умов глобалізації медіатори дедалі частіше взаємодіють із представниками різних культур, що актуалізує розуміння культурних особливостей конфліктної поведінки та комунікації.

Усі п'ять компонентів особистісного профілю медіатора є взаємопов'язаними та взаємозумовленими. Емоційний інтелект забезпечує основу для ефективної комунікації; когнітивні здібності дозволяють аналізувати складні конфліктні ситуації та розробляти стратегії втручання; етичні цінності спрямовують професійну поведінку; а інтегративний компонент забезпечує цілісність та автентичність професійної ідентичності медіатора. Дослідження показують, що найбільш ефективними є медіатори, у яких всі ці компоненти розвинені гармонійно [7, 17]. Однобічний розвиток, наприклад, лише технічних навичок без відповідного рівня емоційної зрілості або етичної свідомості, призводить до зниження якості медіаційних послуг.

Особистісний профіль успішного медіатора являє собою складне, багаторівневе утворення, що включає емоційно-вольовий, перцептивний, когнітивний, комунікативний, ціннісно-етичний та інтегративний компоненти.

Емоційно-вольовий компонент охоплює емоційний інтелект, саморегуляцію та здатність підтримувати емоційний нейтралітет у конфліктних ситуаціях. Високий рівень емоційної стійкості дозволяє медіатору ство-

рювати атмосферу довіри, конструктивно працювати з інтенсивними переживаннями учасників та зберігати безсторонність навіть за умов значного психологічного напруження. Розвинена волюва сфера забезпечує здатність утримувати фокус уваги на процесі врегулювання конфлікту, протистояти маніпулятивним впливам сторін та послідовно дотримуватися обраної стратегії медіації.

Перцептивний компонент представлений здатністю до емпатії, безумовного прийняття іншого та тонкого сприйняття емоційних станів учасників конфлікту. Розвинута емпатійна чутливість уможливорює глибоке розуміння перспектив кожної зі сторін без отождолення з їхніми позиціями. Медіатор розпізнає приховані потреби, страхи та надії конфліктуючих, що лежать за поверхневими вимогами. Водночас перцептивна компетентність включає здатність дистанціюватися від власних проєкцій та стереотипів, бачити ситуацію очима різних учасників конфлікту.

Когнітивний компонент об'єднує структурно-логічне та креативне мислення, оперативну пам'ять, аналітичні здібності та толерантність до невизначеності. Системний аналіз дозволяє медіатору виокремлювати ключові елементи складних конфліктних ситуацій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між подіями та розуміти багаторівневу структуру інтересів сторін. Креативність забезпечує генерування нестандартних варіантів вирішення протиріч, пошук взаємовигідних рішень у, здавалося б, безвихідних ситуаціях. Гнучкість мислення та комфортне перебування в ситуації непевності дають змогу медіатору ефективно працювати з динамічними процесами, коли результат залишається невизначеним до завершення медіації.

Комунікативний компонент проявляється через майстерність фасилітації діалогу, володіння технікою активного слухання та вміння працювати з різними рівнями комунікації. Медіатор виступає архітектором комунікативного простору, де деструктивні патерни взаємодії трансформуються у конструктивний обмін. Особлива увага приділяється як вербальним посланням, так і невербальним сигналам учасників – інтонаціям, мовчанню, тілесним проявам. Через точні запитання, перефразування та резюмування медіатор допомагає сторонам почути одне одного та вийти за межі звичних комунікативних патернів, створюючи умови для справжнього діалогу.

Ціннісно-етичний компонент ґрунтується на глибокій внутрішній переконаності у цінності мирного врегулювання конфліктів і непорушній повазі до гідності кожної людини. Принципи нейтральності, конфіденційності, добровільності та самовизначення сторін не є формальними вимогами, а становлять ядро професійної ідентичності медіатора. Етична зрілість передбачає усвідомлення меж власної компетентності, готовність

відмовитися від ведення справи за наявності конфлікту інтересів та відповідальність за якість наданих послуг. Моральна стійкість медіатора виявляється у здатності протистояти зовнішнім тискам та зберігати вірність професійним стандартам навіть у ситуаціях, коли це вимагає особистих жертв.

Інтегративний компонент забезпечує цілісність професійної ідентичності через узгодження всіх аспектів особистості медіатора. Автентичність у професійній ролі передбачає органічне поєднання набутих компетенцій із власними життєвими цінностями та особистісними особливостями. Медіатор впливає на хід процесу не стільки через механічне застосування технік, скільки через свою цілісну особистісну присутність, внутрішню центрованість та спокій. Рефлексивна практика сприяє постійному узгодженню професійних завдань із особистісним розвитком, що запобігає професійному вигоранню та забезпечує тривалу ефективність медіаторської діяльності.

Встановлено, що всі компоненти особистісного профілю медіатора є взаємопов'язаними та потребують гармонійного розвитку. Односторонній розвиток певних навичок без відповідного особистісного зростання не забезпечує високої ефективності медіаторської діяльності.

Висновки. Теоретичний аналіз наукової літератури дозволив визначити структуру особистісного профілю успішного медіатора як складне багаторівневе утворення, що включає шість взаємопов'язаних компонентів: емоційно-вольовий, перцептивний, когнітивний, комунікативний, ціннісно-етичний та інтегративний. Встановлено, що ефективність медіаторської діяльності забезпечується не окремими професійними навичками, а їх гармонійною інтеграцією у цілісну професійну ідентичність фахівця. Емоційний інтелект, здатність до емпатії при збереженні професійного нейтралітету, розвинене аналітичне та креативне мислення, майстерність фасилітації діалогу, глибока етична свідомість та особистісна автентичність становлять взаємозумовлену систему, що визначає успішність медіатора. Односторонній розвиток технічних компетенцій без відповідного особистісного зростання не забезпечує високої якості медіаційних послуг.

Результати дослідження можуть бути використані для розробки критеріїв професійного відбору медіаторів, створення програм їхньої базової підготовки та супервізії, а також для оцінки якості медіаційних послуг в Україні. Перспективними напрямками є вивчення специфіки особистісних профілів фахівців різних спеціалізацій (сімейна медіація, бізнес-медіація, відновне правосуддя) та створення диференційованих освітніх програм з урахуванням галузевої специфіки медіаторської практики.

Література:

1. Шмаленко Ю., Єнін М., Мельник Л. Інституціоналізація медіації в Україні: ключові етапи, сучасний стан та перспективи. *Соціологічні Студії*, 2023. № 2(23), С. 6–12. <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2023-02-11-11>
2. Бондаренко Л. О., Прокодянич С. С. Психологічні засади медіації як посередництва у вирішенні конфліктів. *Особистість, суспільство, війна* : матеріали міжнар. психолог. форуму (м. Харків, 26 квіт. 2024 р.): ХНУВС, 2024. С. 50–53.
3. Жидко М. Є., Гулий Ю. І., Літвінова В. Я., Кочарян І. О. *Соціальна психологія медіації і альтернативного вирішення конфліктів*: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2015. 108 с.
4. Bowling Daniel, Hoffman David. Bringing Peace into the Room: The Personal Qualities of the Mediator and Their Impact on the Mediation. *Negotiation Journal*. 2000. Vol. 16. P. 5–28. doi: 10.1023/A:1007586102756
5. Boule L., Alexander N. M. *Mediation: Skills and Techniques*. (3rd ed.) LexisNexis Butterworths, 2020.
6. Rahman Kazi Abdur. *Mediation and Mediator Skills: A Critical Appraisal*. 2012. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3231684>
7. Herrman M. S., Hollett N., Gale J., Foster M. Defining mediator knowledge and skills. *Negotiation Journal*. 2001. Vol. 17(2). P. 139–153.
8. Гаврилюк Р. О., Пацурківський П. С. *Медіація як цінність* : монографія. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 466 с.
9. Урусова О. Г. Психологічний аналіз професійної діяльності у життєвому просторі особистості медіатора. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія*. 2016. Т. 21. Вип. 3. С. 270–281.
10. Цільмак О.М. Професійно важливі характеристики, які обумовлюють та детермінують емоційний нейтралітет медіатора. *Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах*: матеріали міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30-31 травня 2019 р. Одеса: ОДУВС, 2019. С. 261–264.
11. Гоулман Д. Емоційний інтелект. К.: Vivat, 2018. 512 с.
12. Prassa K., Pezirkianidis C., Stalikas A. Investigating the Role of Positive Emotions in Bilateral Negotiations: *A Pilot Study*. *Psychology*. 2022. Vol. 13. P. 1133-1150. doi: 10.4236/psych.2022.138074
13. Sykes Polly. Mediation Skills and Strategies-A Practical Guide, Tony Whatling. *The British Journal of Social Work*. 2023. Vol. 53. Issue 6. P. 3334–3335. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad114>
14. Strasser F., Randolph P. Mediation: A Psychological Insight into Conflict Resolution. *Continuum International Publishing Group*, 2004. 224 p.
15. Цільмак О. М., Шмаленко Ю. І., Яковлев Д. В. Соціально-психологічний портрет сучасного лідера. *Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 9(55). С. 1622-1638. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-1622-1638](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-1622-1638)
16. Shapira O. A. *Theory of Mediators' Ethics: Foundations, Rationale, and Application*. New York: Cambridge University Press, 2016. 466 p.
17. Raines S., Hedeem T., Barton A. B. Best Practices For Mediation Training And Regulation: Preliminary Findings. *Family Court Review*. 2010. Vol. 48. P. 541–554. <https://doi.org/10.1111/j.1744-1617.2010.01328.x>
18. Shmalenko Iuliia, Mitina Olena, Kudelina Olga. Genesis and legal regulation of Mediation institute in Ukraine. *Asia Life Sciences. The Asian International Journal of Life Sciences*. Supplement 2019. № 21(1). P. 1–13.

References:

1. Shmalenko, Yu., Yenin, M., & Melnyk, L. (2023). Instytutstionalizatsiia mediatsii v Ukraini: kliuchovi etapy, suchasnyi stan ta perspektivy [Institutionalization of mediation in Ukraine: key stages, current state and prospects]. *Sotsiologichni Studii*, 2(23), 6–12. <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2023-02-11-11> [in Ukrainian].
2. Bondarenko, L. O., & Prokodyanchyk, S. S. (2024). Psykholohichni zasady mediatsii yak poserednytstva u vyrishenni konfliktiv [Psychological foundations of mediation as intermediation in conflict resolution]. In *Osobystist, suspilstvo, viina: tezy dop. uchashnykiv mizhnar. psykholoh. forumu* [Personality, society, war: Abstracts of participants of the international psychological forum] (pp. 50–53). Kharkiv: KhNUVS [in Ukrainian].
3. Zhydko, M. Ye., Hulyi, Yu. I., Litvinova, V. Ya., & Kocharyan, I. O. (2015). *Sotsialna psykholohiia mediatsii i alternatyvnoho vyrishennia konfliktiv: navch. posib.* [Social psychology of mediation and alternative conflict resolution: tutorial]. Kharkiv: KhAI, 108 p. [in Ukrainian].
4. Bowling, D., & Hoffman, D. (2000). Bringing peace into the room: The personal qualities of the mediator and their impact on the mediation. *Negotiation Journal*, 16, 5–28. <https://doi.org/10.1023/A:1007586102756>
5. Boule, L., & Alexander, N. M. (2020). *Mediation: Skills and techniques* (3rd ed.). LexisNexis Butterworths.
6. Rahman, K. A. (2012). *Mediation and mediator skills: A critical appraisal*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3231684>
7. Herrman, M. S., Hollett, N., Gale, J., & Foster, M. (2001). Defining mediator knowledge and skills. *Negotiation Journal*, 17(2), 139–153.
8. Havryliuk, R. O., & Patsurkivskyi, P. S. (2023). *Mediatsiia yak tsinnist: monohrafiia* [Mediation as a value: monograph]. Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyi universytet im. Yu. Fedkovycha, 466 p. [in Ukrainian].
9. Urusova, O. H. (2016). Psykholohichniy analiz profesiinoi diialnosti u zhyttievomu prostori osobystosti mediatora [Psychological analysis of professional activity in the life space of the mediator's personality]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Psykholohiia*, 21(3), 270–281 [in Ukrainian].
10. Tsilmak, O. M. (2019). Profesiino vazhlyvi kharakterystyky, yaki obumovliuiut ta determinuiut emotsiinyi neitralitet mediatora [Professionally important characteristics that condition and determine the emotional neutrality of the mediator].

In *Mediatsiia v sudovii, pravoohoronnii ta pravozakhysnii systemakh: materialy mizhn. nauk.-prakt. konf.* [Mediation in judicial, law enforcement and human rights systems: Proceedings of the international scientific-practical conference] (pp. 261–264). Odesa: ODUVS [in Ukrainian].

11. Goleman, D. (2018). *Emotsiinyi intelekt* [Emotional intelligence]. Kyiv: Vivat, 512 p. [in Ukrainian].

12. Prassa, K., Pezirkianidis, C., & Stalikas, A. (2022). Investigating the role of positive emotions in bilateral negotiations: A pilot study. *Psychology*, 13, 1133–1150. <https://doi.org/10.4236/psych.2022.138074>

13. Sykes, P. (2023). Mediation skills and strategies: A practical guide, Tony Whatling [Review]. *The British Journal of Social Work*, 53(6), 3334–3335. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad114>

14. Strasser, F., & Randolph, P. (2004). *Mediation: A psychological insight into conflict resolution*. Continuum International Publishing Group, 224 p.

15. Tsilmak, O. M., Shmalenko, Yu. I., & Yakovlev, D. V. (2025). Sotsialno-psykholohichniy portret suchasnoho lidera [Socio-psychological portrait of a modern leader]. *Zhurnal «Perspektyvy ta innovatsii nauky» (Seriiia «Pedahohika», Seriiia «Psykhohihiia», Seriiia «Medytsyna»)*, 9(55), 1622–1638. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9\(55\)-1622-1638](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-1622-1638) [in Ukrainian].

16. Shapira, O. A. (2016). *Theory of mediators' ethics: Foundations, rationale, and application*. Cambridge University Press.

17. Raines, S., Hedeem, T., & Barton, A. B. (2010). Best practices for mediation training and regulation: Preliminary findings. *Family Court Review*, 48, 541–554. <https://doi.org/10.1111/j.1744-1617.2010.01328.x>

18. Shmalenko, I., Mitina, O., & Kudelina, O. (2019). Genesis and legal regulation of mediation institute in Ukraine. *Asia Life Sciences. The Asian International Journal of Life Sciences, Supplement*, 21(1), 1–13.

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 21.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025